

BOUWSTENEN

VOOR SOCIAAL

Maatschappelijk rendement in een digitaal verbonden samenleving

Bijeenkomsten 2019

- **11 september; beleid en vastgoed**
- **23 september; informatiemanagement**
- **28 november; jaarbijeenkomst**

Digitale samenleving

Reisgids Maatschappelijke Voorzieningen

Over mogelijkheden en keuzes

Bouwstenen voor Sociaal
Interbestuurlijk Programma Bevolkingsdaling

Terreinverkenning

De veranderende samenleving

De samenleving is in een continu opschietende groei aan het veranderen. De veranderingen zijn vooral inkomend op de behoeften van voorzieningen. De behoeften verschillen in die behoefte zijn groot, maar er zijn ook een aantal landelijke tendensen waar ik zal op kan worden ingespeeld.

Meer digitaal

De grootste verandering in de samenleving worden machines wel veroorzaakt door de enorme ontwikkelingen op het gebied van informatie en communicatietechnologie (ICT). Op vrijwel elk moment kan iedereen contact hebben met anderen en over informatie beschikken, zowel in privé als in beroepsomgeving. Van persoonlijke speler op de computer tot logopediecontact, van gezondheidsvragen tot diagnostische hulp, van psychologische advies tot recepten en persoonlijk begeleiding. Waarom de 'real life' dokter en de andere wijzen vroeger vanwege hun kennis nog de enige autoriteit in hun vak, tegenwoordig is internet een bron van kennis en goede raad.

Detailde internet biedt mogelijkheden om diensten te personaliseren en op maat aan te bieden, bijvoorbeeld via

persoonlijke leer- en zorgpakketten. Via internet kunnen leerlingen en docenten, zorgverleners en cliënten ook gegevens uitwisselen, afspraken plannen en dagboeken bijhouden.

Meer dan ooit kunnen sociale contacten en dienstverlening plaatsvinden vanuit huis of dicht bij huis. Tegelijkertijd raakt internet het menselijke contact op basis van persoonlijke relaties, zonder tussenkomst van instituten. De rol van de overheid verandert hierdoor; mensen regelen steeds meer zelf of met elkaar in nieuwe private collectieven.

Voorbeelden mogelijkheden in
omgeving onderwijs
• Lokaal
• e-leven met digitaal
• verrijking
• op elkaar inzien
• vrijliggen
• spelen met
• vraag en antwoord

Terreinverkenning

Heel zelfredzaam

Mensen kunnen samen ook veel voor elkaar krijgen. Mede door de techniek, economische ontwikkelingen en wetgeving op het gebied van voorzieningen zijn de mogelijkheden voor samenwerking en het oplossen van problemen veel groter dan ooit. Het algemeen meer peld te besluiten, afstemmen op de hand en arm geboden voor de manier waarop worden behandeld als individueel dat zijn eigen leven voort (al dan niet volgens de regels van de zelfgevoelen groep). In die omstandigheden worden mensen elkaar op, zowel in wat betreft samenleving. Dit wordt ook wel als 'face-to-face' samenleving genoemd. Afstand is beperking. Tja, geloof en fysieke beperkingen zijn ook wel.

Als voorzieningen goed aansluiten bij de 'gewoonten' is, is men bereid hierin zelf ook mee te investeren. Bijvoorbeeld door vermogen in te brengen, eigen kennis en de manier waarop mensen gebruik maken van voorzieningen. Mensen als er iets voor het school of andere voorzieningen staat die om welke reden dan ook voor hen aantrekkelijker is.

De verwachting is dat deze ontwikkeling zich zal voortzetten. Het opletting hoger moet worden. Maar we worden langer en blijven langer vrolijk. En de techniek... die denkt voort.

Digitale samenleving is er

Maatschappelijk rendement is

het resultaat van een gesprek over wat we maatschappelijk belangrijk vinden

38

WAARDEMETER

De waardemeter

Welke waarde mag je van initiatief of actie ten aanzien van of op? Wat doet het voor jouzelf? Deze waardemeter is bedoeld voor de Effectenmonitor, is te gebruiken als basis voor een gesprek. In de kolom 'Geef uw beoordeling' kunt u aangeven wat de verwachte impact is van uw initiatief, interventie of actie (hoeveel is een negatief effect, welke is positief en groen is positief). Bij deze wijze kunt u kiezen of de voorstellen openstaan tegen eventuele nadelen.

Denk aan

Rijk naar De inwoners

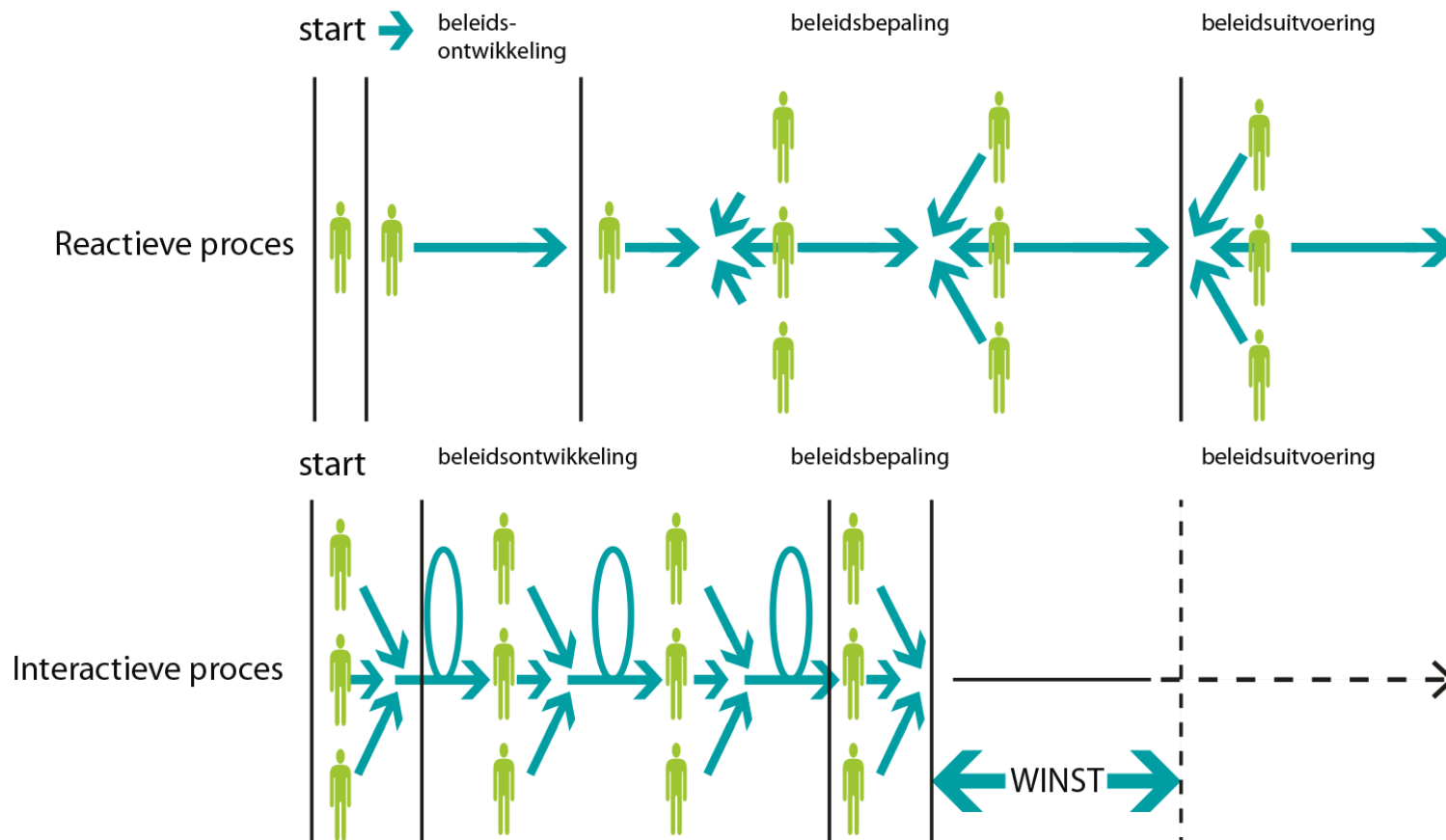
Geef uw beoordeling

Gezondheid	Lichamelijke en geestelijke gezondheid, ontspanning, kwaliteit van leven	★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
Geld	Betaald werk, inkomensbronnen, beschikbare middelen, bestedingsopties, financiële zekerheid	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
Doelmatigheid	Ecologische 'voetprint', energieverbruik, besparing	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
Waardevolheid	Mensen krijgen eigen verhaal en leefwijze, veilig wonen, veiligheid en gezondheid, kwaliteit	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
Zelfstandigheid	Zelfredzaamheidsbevordering, participatie, langer thuis, sociale interactie	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
Praktijk kennis	Onderwijs, werkplektraining, cultuur, plezier	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
Persoonlijke ontwikkeling	Spelen, leren, verder werken, meer contact en cultureel kapitaal, sociale vaardigheden, plezier, ontdekking	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

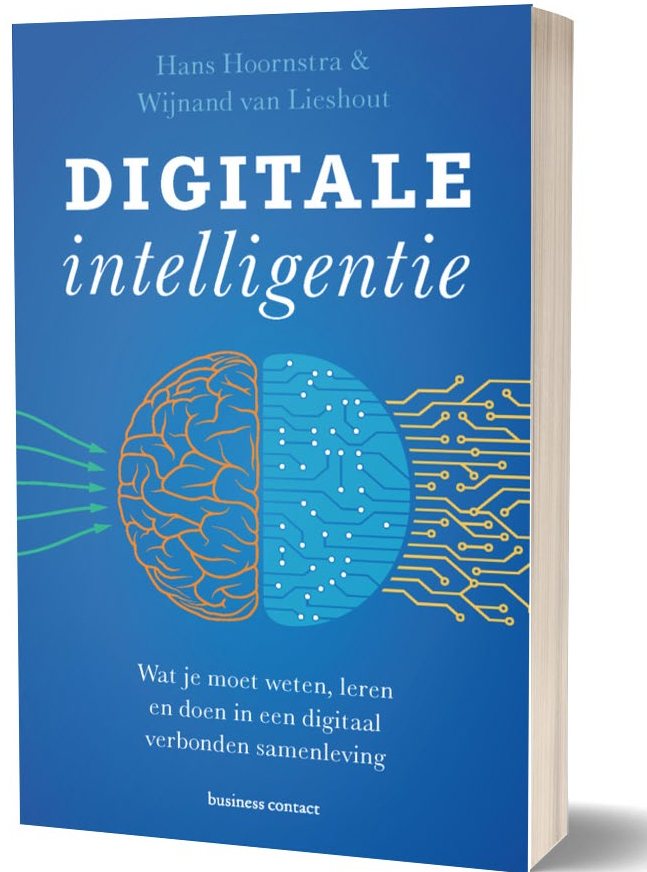
Planningsproces wijkvoorzieningenplan

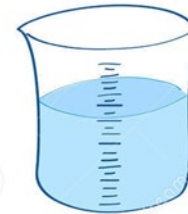
Beleidsproces

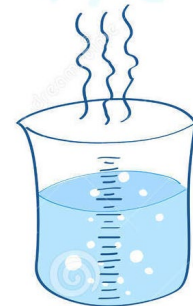
Digitale wereld

Solid
(ice)

Liquid
(water)

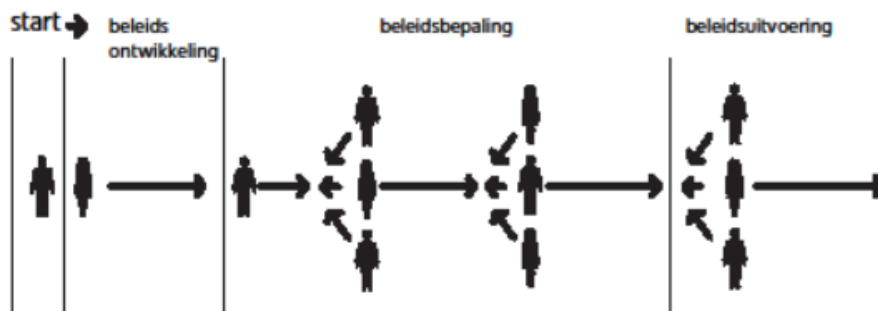
Gas
(vapours)

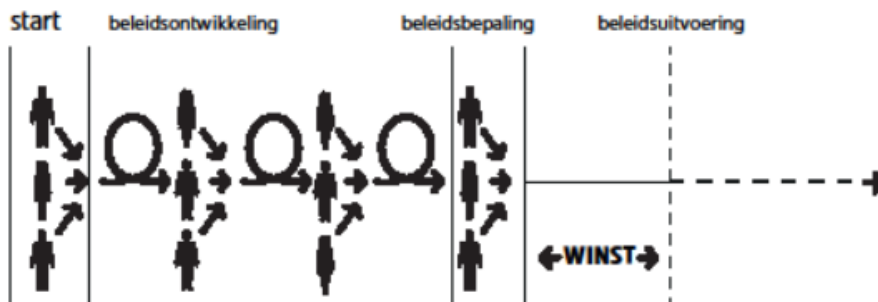
Beleidsproces; nieuw plaatje

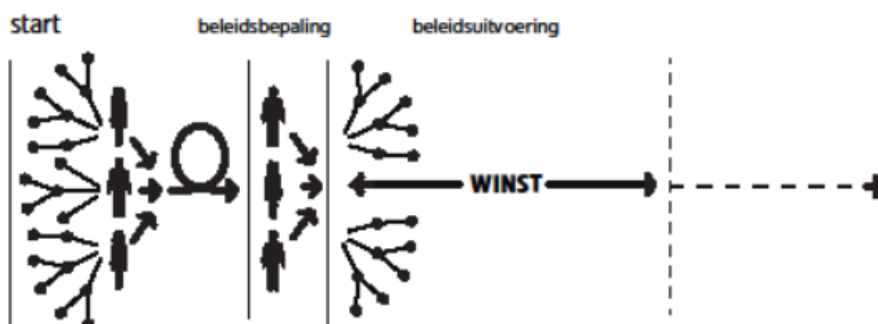
Reactieve proces

Interactieve proces

Maatschappelijk proces

Geen overheid in beeld

Eigen plek/gebouw

peer to peer learning

geen diploma

uit de wajong

aan het werk

geen vooropleiding

meer diversiteit

onconventioneel

Geld

geen vergunning (nodig)

REPORTAGE SCHOOL ZONDER DIPLOMA

Dagen nacht leren. Zonder docent

De nieuwe programmeeropleiding Codam op het Amsterdamse Marineterrein is geen reguliere opleiding. Studenten leren van elkaar en kunnen 24/7 terecht. Op een open dag speciaal voor vrouwen loopt het storm.

Arnout de Clercq
Amsterdam

Geen collegegeld, geen docenten en altijd open: Codam is bepaald geen gewone opleiding. In het hijsje industriële gebouw op het Amsterdamse Marineterrein leren studenten programmeren aan de hand van instructies op de computer en helpen ze elkaar daarbij: peer-to-peer learning. Er is geen diploma aan het eind. Het is nog geen geaccrediteerde opleiding, maar daaraan wordt gewerkt. Tot die tijd laten studenten en alumni hun vaardigheden voor zich spreken.

Voor veel mensen is dit een tweede kans, zegt Kim de Winter (31). Voordat ze aan de Amsterdamse meeropleiding begon, zat ze wegens fysieke en psychische problemen twaalf jaar in de Wajong. Menkoemen in een traditionele leeromgeving lukte niet, bij Codam ging het wel goed. Maar het was niet gek als het niet zou lukken.

De vrije manier waarop de opleiding is gestructureerd, bleek voor haar een uitkomst. Ze studeert sinds februari en begeleidt nu studenten die in de zogenaamde 'piscine' zitten, een intensieve testmaand. 'Die is moordend', herinnert ze zich.

Hoe kom je binnen? Geïnteresseerden kunnen online een test doen. Wanneer ze die halen, kunnen ze zich inschrijven tijdens een open dag zoals op deze zaterdag: een 'check-in'. Nervolgens nemen ze deel aan de piscine, waarin er zeven dagen per week wordt gebikkeld en geprogrammeerd. Hierna bepaalt de tienkoppige staf van Codam wie doorgaat, meestal een derde van de deelnemers. Deze zomer zijn er drie piscines, er worden in totaal tussen de vijf- en zeshonderd deelnemers verwacht.

Codam is in 2018 opgericht door Corinne Vigreux, mede-eigenaar van navigatiefabrikant TomTom. Zij heeft een stichting in het leven geroepen, die de school de komende vijf jaar financiert. Het doel is een toegankelijke opleiding aan te bieden voor iedereen die wil leren programmeren. Ervaring, vooropleiding of diploma's zijn niet vereist; het gaat om doorzettingsvermogen, inzicht en enthousiasme. De komende jaren zal Codam toename zoeken tot de overheid om te kijken naar mogelijkheden voor accreditatie en financiering.

Op naar 50 procent vrouwen

Met de 'al' vrouwencheckin richt de opleiding zich vandaag op een belangrijke doelgroep: vrouwen. Waar het te kort aan is in Nederland al groot, is het tekort aan vrouwelijke ICT'ers nog groter. In deze beroepsgroep waren vorig jaar 32.500 vacatures. Het aandeel vrouwen in de sector is 17 procent. Dat komt vooral doordat de instroom laag is. Bij Codam vormen vrouwen bijna 30 procent van de studenten, uiteindelijk willen ze naar de 50 procent.

Het is zonde dat er zo weinig vrouwen in de sector zijn te vinden, vindt de Turkse EHF Orpolar (26). Ze heeft werktuigbouwkunde gestudeerd in Istanbul en werkt nu als ingenieur bij Schiphol. 'Je vindt vooral mannen bij programmeren en in de werktuigbouwkunde'. Terwijl vrouwen veel kunnen toevoegen: ze zorgen voor een frisse blik op de werkvloer en zijn ook een voorbeeld voor meisjes die een technische opleiding willen gaan volgen. De school telt bij het Turkish Women's International Network, dat zich hiervoor sterk maakt. Ze is vandaag bij Codam om zich te oriënteren op een vervolgopleiding.

Onderneemt Jannet Niesen, de eerste spreker op het evenement, presenteert heldere argumenten voor meer diversiteit en inclusiviteit op de werkvloer, juist in tech en ICT. Wie code kan schrijven, heeft baangarantie en daarmee financiële onafhankelijkheid, wel kapitalaaf voor innovatie in de sector ligt bij durfinvesteers, nu nog een buitengewoon homogene groep (wit, man), meer diversiteit is goed voor de groepsdynamiek en het creatieve proces.

Wereldbeeld in algoritme

Maar waar vooral de bijl. is, hoe veel de programmeurs van zichzelf stoppen in de code die ze schrijven en de programma's die ze maken. Algoritmes zijn niet neutraal, maar dragen het wereldbeeld van hun maker in zich. Een spreker voorbeeld is de racistische 'disrupter', een automatisch reageppie dat alleen reageert op witte huid. Mensen met een donkere huidskleur hebben een witte huid nodig om het ding aan de praat te krijgen. Met een divers bedrijf heb je meer oog voor de maatschappij als geheel en zijn dit soort missers te voorkomen.

Pragmatisch en praktijkgericht

'Codam is ontzettend relevant om de wereld om je heen te begrijpen', zegt Yana Wagner (26). Ze is zich gaan verdiepen in programmeren uit interesse voor privacybescherming. Nu werkt ze, na haar studie milieuzetwintig, als freelancer in de digitale marketing en wil ze zich verder op dit gebied ontwikkelen. 'Het is aantrekkelijk dat je niet voor de opleiding hoeft te betalen. Daarnaast is de opleiding heel pragmatisch en praktijkgericht'.

Ook de onconventionele onderwijsmethode trekt belangstellenden aan. Ronnie Voogd (18) is hoogbegaafd en had moeite aansluiting te vinden in het reguliere schoolstelsel. Ze is zonder diploma van de havo gegaan. De rijkheid van Codam spreekt haar aan, en ook dat je geen vooropleiding nodig hebt. 'Ik ga vanavond nog de test doen'.

Op deze zaterdag, zitten verschillende deelnemers aan de piscine te zweven in een van de twee studiezalen, waar 120 grote Macs in zigzag, informatie door de ruimte staan. Er wordt veel samengewerkt. Trefwoorden: teamwork en communicatie. Sommigen rusten even uit met een potje schaak op een levensgroot bord.

Iris Boeters (23) is masterstudent neurobiologie en halverwege de piscine. Ze ontdekte haar liefde voor programmeren tijdens de studie. 'Ik kreeg er echt energie van'. Een dag als vandaag vindt ze belangrijk. 'Mensen associëren tech nu te veel met mannen. Het is heel inspirerend als een vrouw iets maakt'.

Over de methode van Codam is Boeters razend enthousiast. 'Het gaat hier om mijn eigen motivatie, het moet echt vanuit jezelf komen. Dat vind ik veel meer voldoening geven'. Als ze door mag, stopt ze dan met haar master? 'Die maak ik dan later al. Ik wil dit gewoon nu doen'.

geen diploma

Vrouwen uit verschillende Europese landen op de open dag. Codam wil het aantal vrouwen in de ICT vergroten.

Foto's: Gaus Dubbelman / VK

@BouwstenenvS

Vragen bij nieuwe plaatje

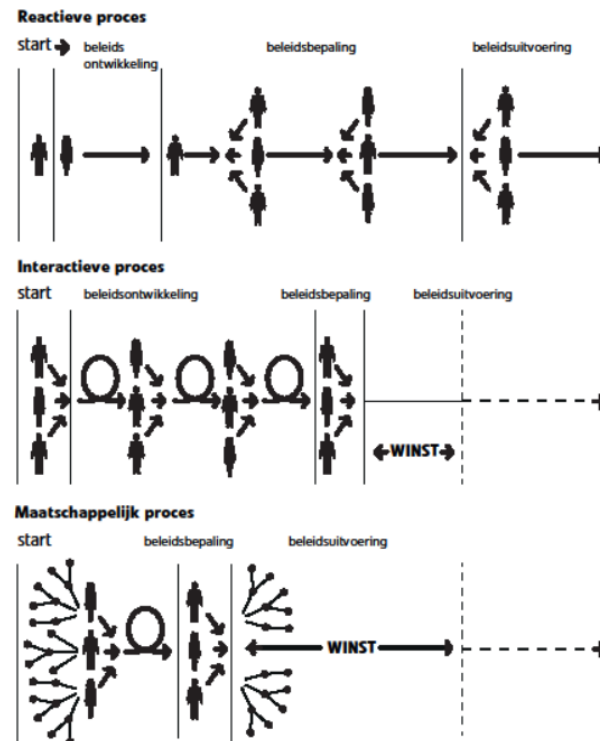

Is het beeld herkenbaar?
Voorbeelden?

Zijn gemeenten, scholen, enz (nog)
nodig om het maatschappelijk
product of de gewenste dienst met
het gewenste maatschappelijk
rendement te organiseren?

Wat staat ons te doen tav

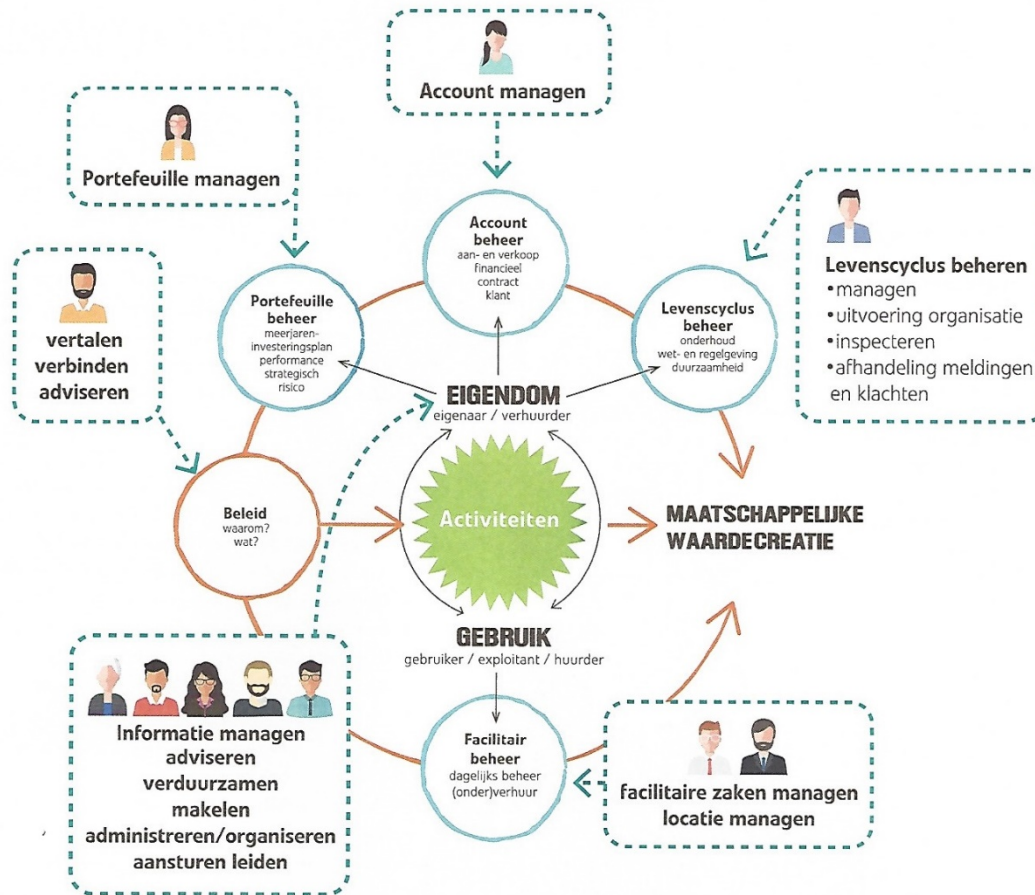
- behoefte in beeld
(programmeren)
- borgen algemeen belang
- eigen organisatie

Vragen eigen optreden

Wat betekent het voor ons?

- de invulling van je rol
- de bagage die je meeneemt

BOUWSTENEN

VOOR SOCIAAL

Wel thuis en tot ziens,
bijvoorbeeld op:

- 23 september; informatiemanagement
- 28 november; jaarbijeenkomst

@BouwstenenvS